

Beleidsplan voor de **Historische Vloot** van de KDR&ZV

Beleidsplan Historische Vloot
Versie 1.1
Materiaalcommissie
Leo Uittenbogaard / Tom Siegenthaler
December 2011

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Achtergrond	3
3	Wat wil de KDR&ZV met haar historische vloot?.....	5
4	Toekomstvisie	6
5	De rol van onze Wherries.....	7
5.1	Funktioneel	7
5.2	Onderhoudsstrategie	7
6	Organisatie	8
6.1	Doel van de Commissie Historische Vloot	8
6.2	Plaats in de organisatie	8
6.3	Activiteiten	8
6.4	Wow (way of working)	9
6.5	Samenstelling	9
7	Financieel	9

Versiebeheer

Status (*)	Versie	Datum	Veranderd door:	Opmerking
C	0.1	2011-08-19	Tom Siegenthaler	Opzet structuur, aantekeningen Leo uitgewerkt
C	0.2	2011-08-31	Leo Uittenbogaard	n.a.v. gesprek met Floor en Wim
C	0.3	2011-09-08	Tom Siegenthaler	n.a.v. gesprek met Bootsman, Maarten den Outer en anderen
C	0.4	2011-09-28	Tom Siegenthaler	Aangevuld met toekomstvisie, opm. van oa Bert Vervoort verwerkt, div. correcties
D	0.41	2011-10-03	Tom Siegenthaler	Ter bespreking aan Roeicie, bestuur e.a. verstuurd
D	1.0	2011-10-10	Tom Siegenthaler	Aangenomen in Roeicie verg. dd 6 okt 2011; inleiding van Jan v. Holst ingepast
R	1.1	2011-12-01	Tom Siegenthaler	Status opgehoogd na Afdelingsvergadering, Bestuursvergadering, ALV. Kaninefaat en FONV genoemd; textuele aanpassingen

(*) C: concept, D: discussie, R: geaccordeerd door Roeivergadering

1 Inleiding

Red het verleden voor de toekomst, en dan hebben we het over onze historische vloot. We zouden kunnen zeggen verbranden we alle schepen achter ons of.....Zoals bekend beschikken we over een aantal schitterende houten overnaads gebouwde wherries. Het oudste exemplaar "De Wervelwind" dateert maar liefst uit 1875. Dat mogen we toch historisch noemen. Toch!

Het zijn vooral de rivier-eigenschappen die onze oude wherries uniek maken voor Nederland. Overigens, ook een aantal andere boten kunnen we rekenen tot belangrijk historisch materiaal.

Als een van de oudste (roeivereenigingen van ons land kunnen we het best tot onze taak rekenen cultuur-historisch erfgoed te conserveren. Dat we er desondanks nog met veel plezier in kunnen roeien is mooi meegenomen. Zo'n "kostbaar" bezit heeft recht op een bijzondere plaats binnen onze vereniging incl. kader en vrijwilligers.

Belangrijke doelstellingen:

- Bewaren cultureel erfgoed en eigen historie.
- Uitdragen belang van Historische vloot voor Dordrecht e.o.
- Mensen in contact brengen met roeiverleden
- Met plezier roeien in een stukje verleden
- Aanhouden als "Back-up" voor boten uit de wensvloot voor het beter spreiden van investeringen in minder goede tijden en het opvangen van piekbelasting zoals bij tochten

Inmiddels zijn criteria opgesteld om te beoordelen wanneer een boot in aanmerking komt voor het predicaat "historisch". Er is tevens een commissie van vrijwilligers die doelstellingen vertaalt naar activiteiten.

Dit plan is, net zoals het botenplan een "living document": inzichten veranderen, want leden komen en gaan.

2 Achtergrond

De Dordtsche, als één van de oudste (roeivereenigingen van Nederland heeft een rijke roei-traditie in dit waterrijke gebied, wat terug te vinden is in een aantal schitterende houten, overnaads gebouwde, voor rivier-roeien geschikte wherries, waarvan de oudste, "De Wervelwind" uit 1875 dateert. Deze 136-jarige (!) dubbelwherry biedt plaats aan twee roeiers en twee stuurlieden. De stuurlieden zitten comfortabel op een prachtige stuurbank met rugleuning. In de boot is een klein klokje ingebouwd, naar verluidt stamt dat uit de oorlogsjaren om vóór de avondklok binnen te kunnen zijn. Ook is er de "Ondine", een zeilwherry uit 1896, destijds gemaakt om voor de wind te zeilen en tegen de wind in te roeien. De riemen steken niet in dollen maar in wat heet scheehout.

KDR&ZV Beleidsplan "Historische Vloot"

Dordrecht heeft een prachtig toerroeigebied in de naaste omgeving met de Biesbosch en de grote rivieren. De wherry's voor onze vereniging waren van oudsher gericht op het maken van stoere tochten op deze wateren. Een wherry moest daarom voldoende volume hebben en tegelijk lichtlopend zijn. De inrichting moest voldoende ruimte en comfort bieden en de boot moest voldoende zeewaardigheid hebben voor de soms grote golven op de rivieren.

Bij toertochten werden soms grote afstanden afgelegd. De boot moest dus goed doorlopen tussen de halen door. Daar werden de meters gemaakt. Met name de achterkant van de boot moest het water goed lossen. Tijdens de tocht werd er door de roeiers gewisseld. Daarom was er ruimte nodig in de boot en moest de stuurstoel comfortabel zijn.

Voor de zeewaardigheid hadden de wherries bij voorkeur een mooie zeeg, voldoende lengte en voldoende volume in het middenschip. Het volume was nodig voor liftend vermogen om in de golven droog te varen.

Al deze criteria gelden trouwens nog steeds bij de aanschaf van nieuwe wherries!

Het zijn met name de bovengenoemde "rivier"-eigenschappen die de wherries van de historische vloot van de KDR&ZV uniek maken voor Nederland.

Maar ook niet-wherries kunnen beschouwd worden als belangrijk historisch materiaal voor de KDR&ZV. Op basis van het Botenplan 2010 zijn de volgende boten voorlopig als historisch geïdentificeerd:

Naam	Type	Hist-vloot	Aantal Roei-plaats er	Aantal afvaarten 2008	Aantal afvaarten 2009	Aantal afvaarten 2010	bouwjaar	Leef-tijd	Bron
KAREKIET	Single wherry	H	1	8	0	1	1920	91	
KORINTJI	Single wherry	H	1	115	135	123	1920	91	
SCHRIJVERKE	Single wherry	H	1	94	15	4	1920	91	
WANTIJ	Single wherry	H	1	5	1	0	1920	91	
WELLGUNDE	Single wherry	H	1	47	103	35	1920	91	
DEN BOMMEL	Single wherry	H	1	2	0	2			
BERGSCH E VELD	Dubbel wherry	H	2	4	4	4	1915	96	
MOLDIEP	Dubbel wherry	H	2	22	18	32	1923	88	SGD&O
RA	Dubbel wherry	H	2	46	29	33	1915	96	
THUREDRECHT	Dubbel wherry	H	2	19	16	14	1920	91	
WERVELWIND	Dubbel wherry	H	2	17	7	8	1875	136	
NOORD	Dubbel wherry	H	2	4	2	4	1923	88	SGD&O
ROB	Tub	H	2	0	1	0	1930	81	
JAN WIJERS	Maas-vier	H	4	25	31	65	1957	54	
ONDINE	Scheehouten wherry	H	2	0	0	2	1896	115	
WILLEM REUS 1879	Scheehouten wherry	H	2	0	0	0	1906	105	
1930	D1/Maasskiff	H	1	8	10	13	1930	81	
1935	D1/Maasskiff	H	1	3	2	4	1935	76	
DEVEL	Overnaadse Twee met st	H	2	11	18	8	1938	73	
PRINSES BEATRIX	Overnaadse vier	H	4	5	0	1	1964	47	

Dit zijn boten waar nog regelmatig in gevaren wordt. Tevens bevinden zich nog een aantal mogelijk als historisch te kwalificeren roeiboten in de loods, die om uiteenlopende redenen niet meer in de vaart zijn zoals de singlewherry *David Vlugh*, de *Oude Maas* (overnaadse 4+) en de *Nieuwe Merwede* (overnaadse tub 2+¹). Recentelijk is daar ook de *Kaninefaat* (acht uit 1918) bijgekomen.

3 Wat wil de KDR&ZV met haar historische vloot?

De belangrijkste doelstellingen voor de KDR&ZV zijn in dit kader:

- Bewaren cultureel erfgoed en eigen historie K.D.R. & Z.V.
- Uitdragen van de rol van de Historische vloot voor Dordrecht e.o.
- Mensen in contact brengen met het verleden
- Plezierig c.q. lekker roeien mogelijk maken in historisch materiaal
- Aanhouden als Back-up voor de Wherries en andere boten uit de Wensvloot, voor het beter spreiden van investeringen in tijden van tegenspoed en het opvangen van piekbelasting zoals bij tochten

Het doel is dus niet het creëren van een museumfunctie door het verzamelen van oud materiaal, maar veeleer het roeibaar in stand houden van die boten die in de ogen van de leden belangrijk en van historisch belang geacht worden. Hierbij ontkom je niet aan subjectiviteit, maar als belangrijke criteria voor kwalificatie gelden (in volgorde van belangrijkheid):

- Mooie bouwwijze, zich uitend in een mooie vorm (zeeg) en goede kwaliteit qua materiaal en afwerking
- Typerend voor de oude geschiedenis van de Dordtsche resp. het rivierengebied
- Boten waarin in vroeger tijden door Dordtse roeiers successen zijn behaald

Enige voorbeelden van –nog niet volledig gevoerde- discussies om bovenstaande criteria te verduidelijken:

Wervelwind (dubbelwherry): mooi gebouwde wherry van hoge kwaliteit en ouderdom; unieke features zoals klokje, geen rivierenwherry, sinds ... bij de Dordtse -> kwalificeert

Noord (dubbelwherry): mooie rivierenwherry, is al lang in Dordecht, lijnenplan staat in Lustrumboek, typerend/uniek voor de Dordtsche -> kwalificeert

Oude Maas² (Overnaadse vier): weinig kwaliteit, is al lang in ons bezit, maar wordt niet meer in gevaren, niet echt typerend/uniek voor de Dordtsche -> kwalificeert niet

¹ *Oude Maas*, *Nieuwe Merwede* en de *1930* (skiff) zijn eigendom van Stichting Reus

² Eigendom van stichting Reus

Beatrix (Overnaadse vier), GP de Ruyter, Annie Meyers (overnaadse skiffs): Goede kwaliteit (Busman), Dordtse boten al lang in ons bezit, wordt nog wel in gevaren, niet typerend/uniek voor de Dordtsche -> kwalificeren

David Vlug (dubbelwherry): mooie rivierenwherry, komt uit Alphen, nog niet zo lang in Dordrecht, beschadigd: te slecht om op te knappen, te mooi om weg te gooien (Mogelijkheid: via Leo's school door leerling-Meubelmakers laten opknappen?) -> kwalificatie nog open

En Avant (2-, Stämpfli): mooi gebouwde lichte boot; in deze boot zijn relatief veel blikken getrokken door Dordtenaren ->kwalificeert

Flip Koopman (C2x): matige kwaliteit, geen typische kenmerken, relatief lang bij de Dordtse -> kwalificeert niet

Deze discussie zal voor alle in hoofdstuk 2 *Achtergrond* genoemde boten gevoerd worden. De consequentie van niet kwalificeren betekent in principe dat een oude boot kan worden afgevoerd. Afstoten behoeft overigens toestemming van het bestuur omdat boten bezittingen zijn van de vereniging.

4 Toekomstvisie

In het Botenplan 2010 is op basis van de afvaartcijfers een verdeling in roeicategoriën (Wherry-roeier, C-roeiërs, roeiërs in Glad materiaal en Jeugd) gemaakt. Verwacht wordt dat de huidige verdeling in de komende jaren niet wezenlijk zal veranderen. De wensvloot weerspiegelt een evenwichtig beeld: voor alle categorieën zijn volgens de norm en "gevoelsmatig" (want weinig frustraties) doorgaans voldoende boten beschikbaar, ook op spitstijden.

Regelmatig, zo blijkt, wordt ook door roeiërs uit de niet-wherry categorie in historisch materiaal gevaren, om uiteenlopende redenen. De leeftijdsopbouw verschuift meer naar 50+ en er wordt nu al deelgenomen aan een respectabel aantal wherry-tochten.

Een toename in gebruik van het historisch materiaal mag dan ook verwacht worden als gevolg van het actiever dan voorheen positioneren van de historische vloot. Dit meergebruik kan makkelijk opgevangen worden en leidt hopelijk tot een grotere saamhorigheid van vele, ook niet-roei leden die zich in toenemende mate bewust worden van de mooie historische rol die de Dordtsche heeft en daar veel plezier aan beleven.

5 De rol van onze Wherries³

5.1 Funktioneel

De belangrijkste eigenschappen zijn:

- Goede vaareigenschappen, licht lopend, goed golfgedrag
- Veel ruimte in de boot (makkelijk bij wisselen), in de stuurstoel, bagage
- Bagage blijft droog door de buikdenningen
- Grote schades zijn relatief makkelijk te verhelpen
- Klassieke uitstraling

5.2 Onderhoudsstrategie

Uitgangspunt: de boten uit de historische vloot worden zo goed mogelijk roeibaar gemaakt en onderhouden; oude(re) boten die niet tot de historische vloot behoren kunnen worden "opgeroeid" of afgestoten c.q. verkocht worden:

- Om de wherries aantrekkelijk te houden wordt het loopwerk modern gehouden, dat wil zeggen moderne slidings, goed lopende bankjes, kunststof dollen, etc. worden toegepast, ondanks verlies aan historisch karakter.
- Buiten het voorgaande punt worden de boten zo origineel mogelijk gehouden en bij schade historisch verantwoord gerepareerd.
- De boten worden bij toerbeurt in de stellingen gewisseld van hoog naar laag (= makkelijk bereikbaar; vergroot de kans dat boten ook gebruikt worden) om uitdroging te voorkomen en slijtage te spreiden.
- Door preventief lakken en terughoudendheid te betrachten bij aangeboden boten wordt getracht de vloot "lekker roeibaar" in stand te houden met een acceptabele inspanning door vrijwilligers, Bootsman en materiaalcommissie.
- Grote restauratieprojecten worden buiten de werkplaats uitgevoerd, teneinde deze beschikbaar te houden voor regulier onderhoudswerk. De plek op de grond in de botenloods is ook te gevraagd voor langdurige klussen. Daarom moeten eventueel (hijz-)voorzieningen gemaakt worden⁴
- Er wordt zoveel mogelijk naar uniformiteit gestreefd, zoals bv inde spoorbreedte, teneinde uitwisselbaarheid van materiaal mogelijk te maken

Door deze eigenschappen, in combinatie met de hoeveelheid en kwaliteit van de historische boten kan de historische vloot ook effectief ingezet worden op

³ Overleg dd 17 februari 2011 o.l.v. Leo Uittenbogaard, met Hanneke Jansen, Yvonne Verzijden, Eric Alles (Roeivaldatie), Steef Biesot, Wout Verveer, Jan vd Tempel, Arnold Lagerweij, Bert Vervoort, Maarten den Outer en Tom Siegenthaler

⁴ Of naar een andere locatie uitwijken; of een laktent zoals vroeger? Vanwege de gezelligheid en band is werken op de club natuurlijk het meest aantrekkelijk

piekmomenten en evenementen zoals het "Rondje van Dordt" en diverse toertochten.

Gebruik

Naast lokale toertochten worden wherries ook ingezet tijdens instructie, en meegenomen op botenwagens om deel te nemen aan marathon- en toertochten elders en vormen daarmee een categorie met een breed toepassingsgebied.

6 Organisatie

Een dergelijke historische vloot rechtvaardigt een speciale commissie historisch materiaal, bestaande uit vrijwilligers. Hoewel er een trend is naar consumptief gebruik van verenigingsfaciliteiten waarbij mensen steeds minder geneigd zijn vrijwilligerswerk te doen, valt te verwachten dat dit type vrijwilligerswerk meer passie en bereidheid met zich meebrengt, vergelijkbaar met het onderhouden van klassieke auto's, zeiljachten, etc. Gelukkig zijn er nu al een aantal mensen van onze vereniging bereid gevonden om zich hiervoor in te zetten.

6.1 Doel van de Commissie Historische Vloot

- In stand houden van de historische vloot
- Breed uitdragen van het gedachtegoed van de historische vloot:
 - Naar de eigen vereniging. De leden kunnen blijven kennismaken met de charme van het varen in klassieke boten. Daarbij is niet alleen de natuur in de omgeving belangrijk, maar ook de aanblik van de boot waarin men vaart. Roeien is ook varen, en varen is kijken.
 - Naar buiten de vereniging. Het roeien in historisch materiaal geeft vaak bekijks bij het publiek. In het "Dordtse" kan de K.D.R.& Z.V. bekend worden als de vereniging met naast een hele moderne vloot ook een unieke historische vloot.

6.2 Plaats in de organisatie

Deze commissie valt hiërarchisch net zoals de andere commissies onder de Roeicommissie; benoeming van de leden en zittingsduur vindt plaats zoals omschreven in het HR.

6.3 Activiteiten

Naast de noodzakelijke onderhouds- en restauratiewerkzaamheden ook activiteiten zoals:

- Organiseren van toertochten met historisch materiaal

- Deelname aan monumentendagen, wedstrijden voor wherries⁵
- Organiseren van Historische clinics
- Stijlroei-"wedstrijden", vlootschouw
- Tentoonstelling in musea
- Lezingen en workshops

6.4 Wow (way of working)

- De commissieleden komen regelmatig bij elkaar om het onderhanden werk te inventariseren, activiteiten op te zetten en restauratieprojecten te definiëren en zorg te dragen voor de coördinatie of uitvoering ervan
- Stellen zelf prioriteit en planning vast van grotere restauratie- en reparatieprojecten en communiceren hierover naar de leden.
- Zij maken in nauw overleg met de bootsman en de Maandagochtendploeg gebruik van de faciliteiten van de werkplaats. De bootsman beslist over inzet van materiaal, ruimte en zijn uren.
- Werven actief de benodigde vrijwilligers om aan historisch materiaal te werken
- Aantrekken en afstoten van boten geschiedt in nauw overleg met de Roeicommissie die dit als voorstel aan het bestuur van de KDR&ZV aandraagt (het zijn immers bezittingen van de vereniging)
- De Roeicommissie stimuleert actief en faciliteert waar nodig deze activiteiten

6.5 Samenstelling

1. Voorzitter: Leo Uittenbogaard
2. Wim Muller (lid)
3. Yvonne Verzijden (lid)
4. Floor Advokaat
5. Peter Paul van Kleij

7 Financieel

Het doel is voorlopig om met minimale kosten door inzet van vrijwilligers de huidige vloot (gedeeltelijk) in stand te houden

- de kosten komen ten laste van het onderhoudsbudget voor de wensvloot; bij een eventueel tekort gaan uitgaven t.b.v. de wensvloot voor

⁵ Het Comité voor Wherrywedstrijden organiseert bijvoorbeeld jaarlijks twee wedstrijden:

- De roeiwedstrijd "Abcoude-Amsterdam" voor wherries en C-boten, in oktober
- De zeilwedstrijd "Spiegelpolder" voor wherries, op Hemelvaartsdag

KDR&ZV Beleidsplan "Historische Vloot"

- gestreefd zal worden naar opbrengsten uit PR-activiteiten e.d. Door fondswerving kunnen bijvoorbeeld originele huiken uit zeildoek voor een aantal historische dubbelwherries mogelijk gemaakt worden
- De boten van de historische vloot zijn/worden aangemeld bij de [Federatie Oud Nederlandse Vaartuigen – FONV](#); deze instantie kan wellicht hierbij ook een rol spelen, vooral bij grotere restauraties.

